Ն. 4068 1903 ՕԳՈՍՏՈՍ 16/29 ՇՈՒՄԱ. ԻՐԹԷՍԻ 20 ՆԱԽ ԱՌՆԱԿ 6 ՇԷՄԱԶԻ ԻՎ ԱԽԸՐ 1321 — 16 ԱՂԸՍԹՈՍ 1319

ՄԵՋՄՈՒԱԻԱԽԲԱՐ

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
Grand'Rue de Péra, Taxim 65

ՀաՀքաստա իմի տեՀա եանի ՉԱՐԵԷՆԳԻՀ վէ ՇՈՒՄԱԱ ԻՐԹԷՍԻ
կիւնլերի նեշր օլունուր

مجموعهٔ اخبار
بك اوغلی تقسیم چاده‌سی نومرو ٦٥

ՂԱԶԷԹԱՄԸԶՐՆ ԱՊՕՆԷ ԳԻՑԱԹԼԱՐԸ. = Իսթանպոլ իչին սէնէլիկի 60 ղրուշ, = 6 այլըղը 35. = Թաշրա իչին սէնէլիկի 85, = 6 Այլըղը 45 ղշ. տրր։ = Բօսթա լուճրէթի պիղէ այիտ տիր։ = 15 կիւնլիւք Նիւսխէսի 60 բարա տրր։ = ԻԼԱՆԱԹ ՇԱՐԹԼԱՐԸ. = 1ինճի սահիֆէնին պէհէր սրրասը 5, 2ինճի վէ 3իւնճիւ սահիֆէլէրին հէր սրրասը 3, վէ 4իւնճիւ սահիֆէնին պէհէր սրրասը 1 ղրուշ տուր։ = Զօգ տէֆա տէրճ իտիլէճէք իլանաթ իչին այրրճա բազարլըգ օլունուր։ = Նիւսխէսի 30 բր տրր։

Ղազէթայա միւթէալիգ խուսուսաթ իչին ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՑԵԱՆ միւրաճաաթ օլունա։ = Իտարէխանէ՝ Պէյօղլունտա Ճատտէի քէպիրտէ Ն. 65։

ԼԵՒՈՆ ԺԳ.
ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՏԸ

« Զգցօնութիւն Նորա պատմեսցեն ազգինք, եւ զգոյութիւն Նորա պատմեսցէ Եկեղեցի »։ (Սիրաք ԼԹ-41)

(4066 թիւէն շարունակութիւն և վերջ)

Ս. Աթոռն իւր աչքը Արհ. Փէչչիի վերայ սեւեռած էր և միշտ հայրաբար կը դիտէր անոր առաքելաշնորհ գործերը և կը հրճուէր։ Հասած էր ժամանակ որ ըստ արժանւոյն Եկեղեցւոյ Միրանաւորներու դասուն մէջ աւելանայ գիտնական, առաքինի և հռչակաւոր անձ մ'եւս, որ էր Արհ. Փէչչին։ Երջանկայիշատակ Պիոս Թ., 1853 դեկտ. 19ին Միրանաւորութեան վսեմաշուք պատուոյն կը բարձրացնէ զայն։ Երկար ժամանակ առաքելաշնորհ հոգւով զՓերուճիան կառավարելէն զկնի «Camerlengo»ի բարձր պաշտօնն ստանձնելու համար ի Հռոմ կը կանչուի Ս. Աթոռէն։ Ցիշեալ պաշտօն ունեցող Երանաւորին կ'ինայ Ս. Պապի մահուընէ վերջը մինչեւ ցնոր ընտրութիւն Նորոգ Ս. Պապի Եկեղեցւոյ կառավարութիւնը և ընտրութեան պատկանեալ կարգադրութիւնները։— Հռոմայ մէջն եւս բոլոր Միրանաւորաց և զինքը տեսնողներուն պատկառելի և զարմանալի կը հանդիսանայ Արհ. Փէչչին։ Բայց անա իւր Հռոմ գալէն տարի մը վերջը 1878ին կը կնքէ իւր թանկագին կեանքը՝ Պիոս Թ. Քահանայապետը։ Բոլոր Միրանաւորաց ժողովը յետ երկար աղօթելու, ընտրութեան պաշտօնական ժողով կը կազմեն և աստուածային ներշնչմամբ քուէից մեծամասնութիւնը Միրանաւոր Փէչչին կուտան, որ կը խոնարհեցնէ իւր պարանոցը այս յիսուսային ծանր և քաղցր լծոյ ներքեւ, 69 տարեկան եղած ատեն և Լեւոն ԺԳ. անունը կ'առնու և նոյն տարւոյ մարտ երեքին թագադրութիւնը կը կատարուի։

Թագադրութեան, Քահանայապետական ընտրութեան և Լեւոն ԺԳ.ի չատ բարեմասնութեանց առթիւ անցեալ տարիներ, այս տարի եւս, բաւական երկար խօսած եմ պատուական «Մէճմուաի Ախպար» թերթի մէջ։ Այժմ միայն ներուի ինձ համառօտաբար ի մէջ բերել Լեւոն ԺԳ.ի Քահանայապետութեան Աթոռը բարձրանալէն զկնի ունեցած անմահ գործունէութեանց քանի մը կէտերը։

Լեւոն ԺԳ. Ծայրագոյն Քահանայապետութեան Դահը բարձրացած ատեն, Կաթողիկէ Եկեղեցին թէպէտ և միշտ վեհ, միշտ անվկանդ, միշտ աստուածային բաղկի պաշտպանութեան ներքեւ, բայց դժնդակ հանգամանաց մէջ կը գտնուէր քաղաքական տեսակէտով։

Եկեղեցւոյ աւանդական և դարերով նուիրական իշխանութիւնը և նորին սեպհական կալուածները գրաւուած էին։ Պետրոսին անխորտակելի նաւակը սոսկալի ալեաց մէջ կը ծփար. երկաթեայ Պիզմարգը՝ զանազան քաղաքական օրէնքներով կը ճնշէր զկաթողիկեայս։

Անգլիա, իւր յարաբերութիւնները գլխովին խզած Եկեղեցւոյ հետ՝ կը շարունակէր անհաշտ ըլլալ իւր ստորակարգեալ կաթողիկեայս հետ։ Գաղղիա, որուն աւանդաբար յանձնուած է Եկեղեցւոյ բարոյական պաշտպանութիւնը, Վոլթեռեան գաղափարներով շաղախեալ, ոչ միայն անկարեկից դիրք մը բռնած էր, այլ ըստ բաղմաց վկայութեան թելադրիչ էր Իտալիոյ Պետութեան՝ Եկեղեցւոյ նուիրական կալուածները գրաւելու և Սուրբ Աթոռը հակառակ գործելու։ Կը թողում ուրիշ այլեւայլ դժպհի պարագաներ յորս կը գտնուէր Եկեղեցին, մինչ անմահ Լեւոն՝ Ս. Պետրոսին Նաւին զեկը ձեռքն առաւ։ —Իմաստուն Նաւապետը չի լքաւ, չի վհատեցաւ աշխարհիս լեռնացեալ ալիքներէն, համոզուած լինելով որ աշխարհիս ամենի կոհակներն եթէ զինքը իւր նաւակով ծովուն յատակն եւս հասուցանեն, դարձեալ յաղթական փառքով ծովուն երեսը կ'ելլէ, զի աստուածային խօսքն անսուտ է և յաւիտենական. «Դրունք դժոխոց զնա որ յաղթահարեսցեն...» Ուստի դեռեւս իսկ կը տեսնենք որ շնորհիւ Լեւոնի, քիչ ժամանակուայ մէջ Գերմանիոյ հետ խզեալ յարաբերութիւնները սերտ սիրոյ և բարեկամութեան կը փոխուին, իրենց աթոռներէն հեռացուցուած եպիսկոպոսները իրենց աթոռը կը դառնան փառօք և հետզհետէ ուղղափառութիւնն այնպիսի աղատութիւններ կ'ունենայ քաղաքական Գերմանիոյ մէջ, որ այսօր կարող ենք ըսել չատ մը ուղղափառ կոչուած պետութիւններէն աւելի։ Լեւոն ԺԳ. Քահանայապետը իւր Գահը բարձրանալէն մինչեւ ցմահ, իւր բոլոր գործոց մէջ արդարութիւնը սիրեց, չարութիւնը ատեց. Քրիստոսի Փոխանորդի ճշմարիտ տիպար հանդիսացաւ. իւր սրբակեաց վարուք և անաչառութեամբ երկար և տաժանելի ընդդիմութիւններ, նախատինքներ, նենգութիւններ և ազգի ազգի դառնութիւններ կրեց, այսու հանդերձ այս դժնդակ աղիտից մէջն եւս միշտ Ուղղափառ Հաւատոյ տնվկանդ պաշտպան և նախանձախնդիր եղաւ. չի լքաւ, չի վհատեցաւ, մանաւանդ թէ անվեհեր ախոյեանի պէս չահատակեց, պատերազմեցաւ և յաղթեց։ Դիտցաւ իմաստուն եղանակաւ ամոքել իւր կրած դառնութիւնները։ Լեւոն ԺԳ. անմահ Քահանայապետի անաչառ ընթացքը և իմաստուն քաղաքականութիւնը զինքը սիրելի և պաշտելի հանդիսացուց Ուղղափառաց. մեծարելի և յարգելի ոչ կաթողիկեայց։ Այս ըսածներուս խօսուն ապացոյց կրնան ըլլալ 1888ին, 1893ին և 1903ին նշանաւոր յոբելեանները։ Եթէ կրկին և կրկին աչքէ անցնենք այս երեք տօները որ համաշխարհային կրնան ըսուիլ, կը հիանանք և կը սքանչանանք Լեւոն ԺԳ.ի Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ Ծայրագոյն Պետին համաշխարհական ցոյցերուն վրայ։

Բոլոր Պետութիւններ, Կաթողիկեայք և ոչ կաթողիկեայք, կայսերք և թագաւորք, իշխանք, հասարակապետութիւնք ջանացին պատուել, յարգել զԼեւոն ԺԳ.ը իրենց թանկագին ընծաներով և ինքնագիր նամակներով։ Բիւրաւոր ուխտաւորներ ամէն ազգէ և ժողովրդէ, աշխարհիս հեռաւորագոյն վայրերէ ի Հռոմ վազեցին, և Միքէլանճէլօի հրաշակերտ գմբէթի ներքեւ, «Կեցցէ Լեւոն ԺԳ.» աղաղակեցին, որոց ձայնին արձագանգը դարուց ի դարս պիտի հնչէ յէջս պատմութեանց և տպացոյց պիտի լինի անմահ փառաց Լեւոնի։

Լեւոն ԺԳ.ի բարեմասնութիւններ եթէ մանրակրկիտ եղանակաւ նկարագրել ուզենք, հատորներ չեն բաւեր. ես զանց կ'առնում և կը թողում որ զայն արձանագրեն պատմագիրներ իրենց յաւէրժական էջերուն մէջ և անմահացնեն անմահ Լեւոնի անմահ գործերը։ Բայց չեմ ուզեր լռել և չխօսիլ հակիրճ կերպով Լեւոն ԺԳ.ի առանձին սիրոյն վրայ զոր կը տածէր ի սրտի առ Արեւելեայս։

« Աստուծոյ ընտրեալ վայրն է, Արեւելք, կ'ըսէր օր մը բարեյիշատակ Ա. զարեան Կաթողիկոսի հետ խօսած ատեն, հոն իջաւ Նոյեան տապանը և այդ երկիր հաւատոյ ազգի որորան դարձաւ. Ցիսուս Տէրն աշխարհքիս Փրկիչը Արեւելքը աշխարհ եկաւ մարդկային ազգը փրկելու, շնորհապարտ ենք մենք Արեւելքի»։

Լեւոն ԺԳ. պաշտելի Ծերունւոյն սիրտը մինչեւ ցմահ չդադարեցաւ բաբախելէ իւր սիրելի Արեւելեայց համար, զանազան միջոցներով յայտնի և գաղտնի եղանակաւ կ'առատաձեռնէր իւր սիրելի Արեւելեայքը։ Անյագական տենչանօք կը տենչար որ վայրկեան մը յառաջ Քրիստոսի մեր Տիրոջ խօսքը կատարուած տեսնէ յանձին Արեւելեայց. «Եղիցի մի հօտ և մի Հովիւ». կը ցանկար որ ամէնքն ալ ընթանան այն շաւղով որով ընթացան Ս. Բարեղներ, Ոսկեբերաններ, Գրիգոր Լուսաւորիչներ, Գրիգորիաններ և Ներսէսներ. կը տենչար բոպէ մը յառաջ գրկել իւր սրտի հատոր արեւելցիներ և հայրական սիրով գուրգուրալ անոնց վրայ, անաղարտ պահել տալով իրենց նախնեաց արարողութիւններ, ծէսեր և սովորութիւններ։

Ահա այս նպատակաւ պաշտելի Լեւոն ԺԳ.ը գրեց 1894 Յունիս 20ին Եկեղեցեաց միութեան վրայ Կոնդակ մը, յորում կը փայլի իւր հայրական գորովալից սիրտը, հոն կը լսուի անկեղծ ձայն մը, ձայն հայրական, ձայն ներդաշնակ և առանց նախապաշարման։ Եթէ չունեցաւ Լեւոն ԺԳ. սոյն ոգեպնդիչը զոր կը յուսար իւր օրով ունենալ, կը յուսանք իւր սերմանած աստուածային բանից սերմը պիտի բողբոջի Արեւելեայց արդասաւոր սրտին մէջ և Լեւոն ԺԳ.ի յաջորդը պիտի հնձէ և Քրիստոսի Եկեղեցւոյ յաւիտենական շտեմարանի մէջ պիտի հաւաքէ. և զայս տեսնելով Լեւոն ԺԳ. և Արեւելեայցս Ս. Հարք երկնքէն, պիտի ցնծան և բերկրին այս տենչալի միութեան վրայ։

« Եղիցի և եղիցի »։

ՍԱՐԳԻՍ Վ. ՏԷՐ-ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Հռոմ, 20 Յուլիս 1903

ԱՌԹԻՒ ՎԵՐԱՓՈԽՄԱՆ
ԱՍՏՈՒԱԾԱՄԱՐ

Բացուեցաւ այսօր երկինքին դուռը
Փայլեցաւ աչքիս մաքրափայլ կոյսը,
Նորէն սրբոյս մէջ վառուեցաւ հուրը
Բուրեց հոտ անուշ Յեսսեայ սուրբ բոյսը։

Ըլլա՞ր թէ ես ալ աղաւնոյ նման
Երկնաչաւիղ արդ ուննայի թեւերս,
Երկինքէ երկինք թըռչելով միայն,
Դրախտին դըռնակէն նայէի ի ներս։

Տեսնէի զերես չըգեղ Տիրուհւոյս
Դիտէի աչքերն այնքան անուշակ,
Որքան սըրտիս մէջ եռայ սէր և յոյս
Կուսին հասնելու ասոնք են գուշակ։

Բանայի զիմ սիրտ, Սրբուհւոյս առջեւ
Ինկնայի մարած ոտքերուն վրան
Ջեռացն յանձնէի իմ չունչս վերջին
Սիրահարն եմ, ես չեմ սիրեր այլ բան։

Ա՜հ, Մարիամ անուն, անուն երջանիկ,
Դրախտէն մեզ թըռած անուշիկ տատրակ
Երբ, Մարիամ հընչէ խեղճուկ իմ լեզուիս
[illegible]
Նուշակ։

Մեղրը անուշ չէ, Մարիամ անուան քով
Վարդը կարմիր չէ, չէ՛ սպիտակ շուշան
Խոնարհ մանուշակ տնթառամ ծաղկով
Սոսկ են օրինակք ասոնք աննըշան։

Փայլուն չեն ակեր գեղոյ քով Կուսին,
Ոսկի, մարգարիտ չեն թագին զարդեր
Շողշողուն կանդեղք արեւ ու լուսին,
Կուսամօր համար ասոնք են լաթեր։

Երիցս չորս լոյսեր, հիւսուեր են պըսակ
Արփին է իւր քող, Լուսին պատուանդան
Երկնից թագուհի կ'ողջունեն հրեշտակք
Իսկ Աստուածամայր մարդիկ կը կարդան։

Հայրը՝ իւր դստեր հիւսեր է թագը
Որդին շիներ է իւր Մօրը գահը
Հոգին սուրբ կախեր, հարսի մանեակը
Դըշխոյ զան կարգեց Երրեակ Անմահը։

Գահին գերին է խաբերայ օձը,
Նախաստեղծ Տիկնոջ փառաց նախանձոտ
Օձեց բալսամով սորա սեւ խոցը
Բացաւ աշխարհի կարմիր առաւօտ։

Մօրն անուան լրծակ է որդւոյն անուն
Մեր հարք Մէնն ու Ցինն ընկեր են կարգեր
Մարիամ մայր սիրուն, Ցիսուս սէր անհուն,
Քրիստոնեայ ազանց ասոնք են փառքեր

Գրծեմ Մէնն ու Ցին սըրտիս խորունկը
Երկնից կընիք է աս երկու վանկը,
Աղտոտ սատանի մագլին եղունքը
Չէ կարող ջնջել աս սուրբ անուանքը

Նա՛, թէ եւ հընձէ մահուան մանգաղը
Կենացս տրկար ծիղն ալ վերջին անգամ,
Դամբանիս մէջէն, թէ մեռնիմ վաղը
Կեցցէ՛, գոչեմ միշտ Ցիսուս ու Մարիամ։

Առիւծի նըման արտասուաց վայրեր
Դեգերիմ պիտի, մինչեւ ցե՞րբ, քանի՞ն,
Մայրիկ իմ, ա՛լ բաւ, սա սիրտս այրէ՛ր,
Մեռնէի կա՛ յինձ, մէկ պզտիկ բրաբիոն։

Լ. Վ. Ք.

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ԽԸՐԼԱԳԵԱՆ ԳԷՈՐԳ ԷՖ.Ի

Ի ՎԱՆՈ Փ. Կ. Ի ԶՄՄԱՌ

Գէորգ էֆէնտին քառասուն տարիներէ ի վեր այլեւայլ անգամ այցելած էր սրբավայրիս. այլ անչուշտ աւելի ազդու պիտոր ըլլար այն՝ որ կը մտադրէր ընելու ինչպէս ինքնին յայտնած էր վանացս Գեր. Մեծաւորին, երբ իւր եղբօր հետ՝ զնաց Ճիւնի գինքը տեսնելու, ուր կը գտնուէր նա այն ատեն։ Զմմառու վանաց և Խըրլագեան ազնիւ Գերդաստանին մէջ՝ իրարու ծանօթանալէն ետեւ, բարեկամական յարաբերութիւնք խիստ մտերմական եղան և շատեր նոյն ընտանիքէն յաճախեր են այնուհետեւ վանք գալու, յաւէտ ներկայ Գեր. Մեծաւորին ժամանակ։

Ո՛րչափ արդարեւ մեծ պիտոր ըլլար երկուստեք զգացուած գոհութիւնն և հաճութիւնն՝ անոր դիտած այցելութեան իրականանալու ատեն։ Մինչդեռ Մեծաւորն և վանականք կը սպասէին նորա գալատեան, պարտ և պատշաճ պատիւն և ընդունելութիւնն ընելու իրեն արժանեաց համեմատ, աւա՜ղ, ո՛րչափ զաղփաղփուն են մարդկային ակնկալութիւնք. ահա կը հասնէր բօթաբեր լուրը՝ թէ Գէորգ էֆ.ն այլ եւս այս աշխարքիս մէջ չէ ,կոխեր է յաւիտենականութեան սահմանը։ Անձին ընելու սպասասարկութիւնը՝ հոգւոյն դարձուցնել պէտք կ'ըլլար այնուհետեւ։ Քրիստոնէին մահն՝ անցում մի է. փոխեցաւ ի մահուանէ ի կեանս. ի նուաստէ ի լաւագոյն, երբոր քրիստոնէաբար ապրած է ննջեցեալն, ինչպէս էր մեր ողբացեալ էֆէնտին։

Մեծաւորն և վանականք փութացան կատարել մեծահանդէս շքով Հոգեհանգստեան յուսալից Պաշտօնն։ Լիբանանցիք թէպէտ հայերէն չեն հասկընար, բայց շատ [illegible] մեր ծէսերուն կարգաւորութիւնն ու վսեմութիւնը. տեսուարար սոսբգամութիւն ժողոված էր եկեղեցին։ Զայնաւոր Պասարագին կը յաջորդէր Պաշտօնի հանդէսն, որուն ներկայ կը գտնուէին բոլոր Միաբանք ըստ սովորութեան։ Հանդարտ և պատկառելի կերպով սկսաւ և ամենայն կարգաւորութեամբ աւարտեցաւ. և կը յուսանք որ բարերարն Աստուած պարգեւած է իրեն Երկնից արքայութեան անանցանելի փառքը։

Մարաշ քաղաքի առաջնակարգ ընտանիքներէն վեր և բարձր դիրք և փայլուն պայման մը պարգեւողն Խըրլագեան ազնիւ Գերդաստանին, կէս դարու անխոնջ աշխատանօք և իմաստուն վարչութեամբ՝ եղաւ յիշատակելի Գէորգ էֆ.։ Սա աջակցելով՝ ի մասնաւորի իւր վսեմաշուք Աւետիս և Յակոբ եղբարց հետ, յաջողեցաւ վաճառականութեան ընդարձակ ասպարէզ մը բանալ իւր ազգատոհմին առջեւ, որոյ մասնակից եղան շատեր ի Մարաշ և ուրիշ կողմեր։ Այս նշանաւոր տան ներքին կազմութիւնն այնպէս լաւ կարգաւորուած է, որ այնչափ երկայն տարիներու շրջանին մէջ, յաջողութեան և ձախորդութեան ատեն՝ չչուկ մը տեղի չէ ունեցած բնաւ։ Այս յայտնի ապացոյց մի է, թէ կարգապահութիւնն որ աստիճան խոր արմատ ձգած է սոյն բազմաճիւղ ազգատոհմին սոնն խաւերուն մէջ. բայց յայտնի է, որ հպատակելու օրինաց ուսմունքէն շատ աւելի դժուարին է հրամայելու օրինաց գիտութիւնը. մէկը միւսին հետ առինչունակ է, երկուքին որն եւս պակաս, սնչուշտ չի մնար առանց հետեւութեան, դժբաղդ արձագանգը կը հնչէ վաղ կամ անագան, մանաւանդ յետնոյն թերութեան ատեն։

Ըստ այմ որչափ և առատաձեռնենք մեր գովութիւնը յիշեալ էֆ.ին նկատմամբ, տակաւին շատ բան պակաս թողած պիտոր ըլլանք։ Արդարեւ հանգուցեալ Գէորգ էֆ.ն՝ լոկ ընտաւոր տաղանդին և ձրից չնորհիւը կրցաւ, ոչ միայն իւր ընտանեաց ներքին վիճակը բարւոքել և զարգացնել. այլ հրաւիրեց նաեւ անոր վրայ իւր հասարակութեան յարգանքը, համազգայնոց մեծարանքը, քաղաքակցաց հիացումն, և նոյն կողմերու կառավարչաց և հրամանատարներուն համակրանքը։ Հալէպի վալին, բարձրատիճան պաշտօնակալք գովութեամբ կը դրուատէին անոր ձիրքերն և հաւատարմութիւնը։ Սակայն որ աւելի մեծ է, չի վրիպեցան նոյն իսկ Վեհափառ Ինքնակալին խորագնին աչքերէն նորա հաւատարիմ ծառայութիւնք, և մէկէն աւելի առթի մէջ բարեխնամ զիջողութեամբ յայտնեց իւր Կայսերական բարձր հաճութիւնը։

Այսչափ պայծառ կեանք մ'այս աշխարհիս մէջ չէր կրնար մնալ անխառն որ և իցէ արկածէ. բայց որչափ մեծ եղաւ վերահաս աղէտքն, այնչափ աւելի փայլեցաւ նաեւ իւր քրիստոնէական առաքինութիւնները. կարծես ինքը չէր այն հարուածն ընդունողը, քնութիւնը կը պահանջէր իւր մասը, արդարեւ կարելի չէր՝ որ հայր մը չի գորովէր իւր վաղամեռիկ որդւոյն վրայ։ Բայց նա, իւր կենդանի հաւատքին զօրութեամբն ուրիշներն եւս մխիթարելու բաւական կ'ըլլար։ Այո, կորուստը մեծ է և անդարմանելի. Պետրոս էֆ.՝ մեծ ձրից տէր էր, սիրասուն զաւակաց հայր, զոր կը հրահանգէր չի խնայելով որ և է զոհողութիւն. Աստուած պարգեւէ իրեն հանգիստ յաւիտենական, և որդիքն ամեցնէ և զարգացնէ։ Արդէն իրենց մեծ հայրը Գէորգ էֆ.ն մահուընէ առաջ հոգացած էր այս աղաղրի մանկանց ապագան, և կը յուսանք՝ որ կ'ըլլան արժանաւոր ժառանգք իրենց Հօրը և մեծ Պապուն։

Խօսքերնիս վերջացնելէ առաջ, պէտք չէ մոռնանք Հանգուցեալին սգազգեաց եղբարքը Վսեմ. Աւետիս և Յակոբ էֆ.ները, նաեւ բոլոր ազգատոհմն իւր պատանեներովն. դարմանալի է արդարեւ այն գեղեցիկ ներդաշնակութիւնն որ կը տիրէ իրենց մէջ. խոհեմ առաջնորդին իմաստուն վարչութիւնն և գովելի ընթացքը ծաւալած է նորա մինչեւ վերջին շառաւիղները։ Կը մաղթենք Երկնաւոր Տեառնէ, որ զօրացնէ զիրենք տանելու համբերութեամբ, և յառաջացնելու արիութեամբ՝ինչ որ սկրսաւ իրենց հարազատն, երիցագոյնն և ողբացեալ եղբայրն։

ԲԱԴԻՐԱՏ

Լիբանան, 20 Յուլիս 1903

ԲԱԹՐԻԳԽԱՆԷ ՀԱՎԱՏԻՍԻ

Կէլէճէք սալը կիւնիւ, ձիւլուսը Հիւմայունը հաղրէթի Բատիշահիյէ միւսատրֆ եէվմի մախսուս օլմագ միւնասիպէթիյլէ, Ս. Աստուածածին Աթոռանա քիլիսէսինտէ, Կ-Բաթրիգ բիւթպ. Էմմանուէլեան էֆ. հաղրէթլէրի թարաֆընտան, պիլճիւմէ բիսգօբօսան, ըէհապին վէ միւթէպէրանը ճէմաաթ հազը պուլունտըգլարը հալաէ, էտիէյի մէֆրուզէյի հաղրէթի Շէհրիյարինին իյֆա գըլընաճաղը մուպարրէրտիր։ Պաէհուկ-Բաթրիգ էֆ. հաղրէթլէրի՝ մապէյնի Հիւմայունա պիլ աղիմէ, բասիմէի թէպրիքեաթ վէ ուպուտիյէթի իյֆա իյլէեէճէքլէր տիր։

* Եարընն Ս. Աստուածածին եօրթուսը օլմագ միւնասիպէթիյլէ, Ս. Յովհան Ոսկեբերան քիլիսէսինտէ, սաաթ 3է չարեէք գալարագ, Միվաթօգատ մէրիսասը Արհ. Սահակ Արք. Հաճեան թարաֆընտան մութանիան սուրէթտէ Դուստառը շէրիֆ թագտիս օլընաճագ տըր։

* Տիւն, Իտարէ մէճլիսի, Կաթողիկոսարանտա Կ-Բաթրիգ բիւթպ. Էմմանուէլեան էֆ. հաղրէթլէրինին թահթը բիեասէթինտէ ագտը իճթիմա իթմիշ տիր։

Իշպու իճթիմատէ, Բաթրիգխանէճէ պաղը մուհիմմ մէսէլէլէր իւղերինէ իճրատի միւղաքէրաթ օլունտըղը կիպի, պիլիասսա Ս. Յակոբ աբարթըմանընընն ինչատը մատտէսի տէ մէվզուի պահս օլմուշ տըր։

* Պիր գաչ կիւնտէն պէրի Պրուսատա կիթմիշ օլան Թրապիզոն մէրխասասը Արհ. Ստեփան Եպիսկ. Աբիկեան՝ էվվէլքի կիւն Տէրիսաատէթ ավտէթ իյլէմիշ տիր։

* Սամաթիատա ճէմաաթըմըզըն Անարատ Յղութիւն քիլիսէսի Մեծ-Ժողովրդապետի Գեր. Աբազեան Կոմիտաս Վ.ին նամիզատլըղըյլա, տհ. վալը սրհիէսինին միւհթաճ օլտըղը թէտավիսինէ մէպնի, քէնտիսինին պու մէմուրիյէթտէն չէքիլմէսիյլէ, եէրինէ, Գեր. Պողոս Վ. Մկրտիչեան Մեծ-Ժողովրդապետ թայեին օլունմուշ տըր։

Մկրտիչեան Վ.՝ սահիպի քէմալէթ, մալիւմաթ վէ զայեուր պիր բահիպ օլուպ, կէրէք բուհանիճէ վէ կէրէք մէքթէպճէ իշլէրտէ իստիֆատէ մէտտուհէ իպրազ իտէճէկի մէմուլը դավի օլմասըյլա, Սամաթիա Մեծ-Ժողովրդապետիկինէ թայինի շայեանը մէմնունիյէթի վէ թէպրիք տիր։

* Բուսիատա էրմէնի քիլիսէլէրի ագարաթ վէ էմլաքընը Բուսիա հիւքիւմէթի թարաֆընտան զապթընա տահիր վէրիլէն գարար հագգընտա իճրատի միւղաքէրաթի իթմէքիւզրէ ումուր Բուսիա էրմէնի բիսգօբօսարը իլէ մէրխասասար, գայմագամլար վէ մանասթըր բէյլիկլէրի՝ էղմիաճինտէ գագտ իճթիմատէ տավէթ օլունմըշյար տըր։ Դարարը մէզքիւրը էշրաֆին հէյեէթի բուհանիէսինին գաթիէն գապուլ իթմէեէճէկի բիվաեէթ օլունուեօր։

* Սիս էրմէնի Կաթողիկոս գայմագամը սապգը Բէքմէզճեան կիրակոս Արք.ըն բէնչէնպիհ կիւնիւ վէֆաթ իթտիկի՝ ալընան պիր թէլէկրաֆտան անլաշըլմըշ տըր։

ԽԱՐԻՃԻԷ

ՍՈՒԼՀԸ ՈՒՄՈՒՄԻ. — Ալման զաղէթալարը՝ սուլհը ումումի վէ հաքէմ ուսուլի մէսէլէլէրի իլէ իշթիղալ իթմէքտէ տիրլէր։ Համպուրկէր Ֆրէմտէնպլաթ զազէթասը՝ իշպու մէսէլէ հագգընտա նէշր իթմիշ օլտուղը մուհիմմ պիր մէգալէտէ, պու կիւն էվրօբա հիւքիւմէթլէրի պէյնինտէ մէվճուտ պուլունան մուհիմմ բօլիթիգա մէսէլէլէրի օլմասա պիլէ, հիչ տէյլ իսէ ումուրը իգթիսատիէտէն (արնտեսական) իլէրի կէլէն միւնազասարընը՝ հէր հալտէ հաքէմ ուսուլիյլէ թէսվիէ օլունաճաղը չիւպհէսիզ պուլունտըղընը պէեանտէն ոօնրա, էկէր հիւքիւմէթլէր պէյնինտէ պիր հաքէմ ուսուլի իհտասա օլունմազսա, պէյն էլ միւէլ մուամէլաթը իգթիսատիէ կիթտիքճէ արթտաճաղընը, վէ պէօյլէճէ միւնազասար տախի իլէրուտէ պու եիւզտէն միւշքիլաթաուղրաեաճաղընը, վէ պէլքի սուլհը ումումիէ տախի ղարար կէլէճէկի ՅԷմալ պուլունտուղունը տէրմիեան իյլէմիշ տիր։

Տիւն, Իտարէ մէճլիսի, Կաթողիկոսարանտա Կ-Բաթրիգ բիւթպ. Էմմանուէլեան էֆ. հաղրէթլէրինին թահթը բիեասէթինտէ ագտը իճթիմա իթմիշ տիր։

Իշպու իճթիմատէ, Բաթրիգխանէճէ պաղը մուհիմմ մէսէլէլէր իւղերինէ իճրատի միւղաքէրաթի

ՏՈՒԺԻԼԻԿ

Տիրտ, սեղանատեղ ազատ թիվ։ Դիմել հեռ. 64-ի։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ 1,866,837, Միացեալ Թագավորություն 1,045,855, Գերմանիա 567,884, Իտալիա 380,000, Բուլգարիա 269,013, Ֆինլանդիա 97,924, Ֆրանսերեն 80,000, Իսպանիա 130,000, Հունգարիա 120,000, Գերմանալեզու Շվեյցարիա 28,000։ Ձեռքերս 10,320,313 նամակներ։

ՖԼՈՐԻԴԱ ՈՒՆԻՎԵՐՍԻՏԵՏ — Իսկական Իրանական Ինստիտուտը, Ինստիտուտի Ֆլորիդայի Ֆեդերալ Ինստիտուտի Ինստիտուտ Ինստիտուտ Ինստիտուտ

մուշ, վէ ճէսիմ թաշլարը ալըպ կէօթիւրիւրքէն, պու թաշլար՝ իքի թարաֆըն էվէրինէ չիտտէթլէ չարքմըշ տըր։ Էրմէնի քիլիսէսի էմլաքընտան պիւիւք գաղինօ իլէ 6 պիւիւք տիւքքեան երգըլմըշ տըր։

Բազար իրթէսի կիւնիւ, իլք կիւնտէն տահա չիտտէթլի եաղմուր եաղարագ, թէքմիլ քէօյ վէ վասի օվասը՝ սայքի տէնիզ իչինտէ գալմըշ տըր։ Ատէթա պիր սութուֆանը օլուպ, զիքր օլունան չայ տահա զիեատէ գապարմըշ, երգըլան գաղինօ իլէ տիւքքեանդարըն արգասընտաքի ճատտէ քեամիլէն պօզուլուպ, կէչիլմէզ հալէ կէլմիշ, վէ տահա սակր խասարաթ վուգու պուլմըշ տըր։ Հէլէ զէյթէնլիքլէրին, պաղլարըն վէ թութլըգլարըն ուղրատգլարը խասարաթ՝ հիսապսըզ օլուպ, քէօյլիւլէր՝ պու գատար զարար գարշըընտա աղլամալարընը թութամամըշլար տըր։ Քիլիսէնին վէ քէօյիւն զարարը, 5-6000 լիրատան զիեատէ օլուպ, եալընըզ քիլիսէնին զիեանը 1500 լիրաեր կէչմիշ տիր։ Համա օլուն նուֆուսա թէլէֆաթ օլմամըշ տըր։ Քէօյիւն միւթէպէրանը թարաֆընտան հիւքիւմէթի Սէնիյէտէն մուավէնէթ իսթիհամ օլընմըշ տըր։

—Տիւն տախի չէհրիմիզտէ քէսրէթլէ վէ տէվամլը սուրէթտէ եաղմուր եաղմըշ իսէ տէ, կէչէն ճումաա իրթէսի վէ բազար կիւնքի կիպի չիտտէթլի օլմամըշ տըր։

—Ճուլիսին 6նճը կիճէսի սաաթ 1 ռատէլէրինտէ Պասրատա Ամարա գասապասը չարշըսընտա հարիգ զուհուր իսէրէք, ռիւզկեարըն չիտտէթիյլէ եթրաֆա սիրաեէթ իտիպ, 125 տիւքքեան, 1 խան, 2 գահվէխանէ, 1 չայխանէ վէ 1 սէպէտ մաղազասը եանմըշ տըր։ Տիւքքեանլար իչինտէ եանան էշեայի թիւճարիյէ իլէ պէրապէր ուսմում զայեաթ՝ 15,000 լիրա թախմին օլունույօր։

Հարիգզէտէկեանտան միւհիմաճը մուավէնէթ օլանլարա լազըմէյի համիյէթին իճրասը իչին, Պասրա վիլայեթինտէն մահէլի միւթէսարրիֆլըզընա իճապ իտէն էմրլէր վէրիլմիշ տիր։

ԼԷԹԱՑԻՖ

ԷԼՊԻՍԷ

Պիր ազ վագթ տըր, ազ պիր թէրէտտիւտտէ իսիմ. հալպու քի կէչէն կիւն քեամիլէն գարարը վէրտիմ։ Էվվէլթ, էօյլէ տիր, վէսսէլամ։

Էֆէնտիմ, բազար սապահը սուրաթըմա սօմ բէրաահ պիր թրաշ քէշիտէ իյլէյիպ, թուալէթ սիրքէսի իլէ տէ եիզմիւ տաղլէտիմ, հէմ պօլ բուտրայը տա սիւրիւշթիւրիւպ, բէմպէզար ճէմալիմի գաթմէրլի թազէլէտիմ. սանիէն խավեարը պօթին, սագըզ չօրապ, տիւմանը տիւրիմիւ իւսթիւնտէ բանթալօն, եէնի եէլէք, կըճը կէօմլէք, չըգրընֆըշ պօյուն պաղը, իչի սօմ իրէքլի սապահլար խայր օլսուն եանի պօնժուր, վիչնէ ֆէս, կիւմիւշի էլտիվէն վէ ալթունի գօրտօն։ Պունլարընթէքմիլինի թագտըմթագըշտըրտը. գարբուզի սաթարը գավունի չէմսիէյի տէ էլիմէ բէք եագըշտըրտը. պիր ազ տա նագըտ նէ՞ ալէմտէ տէյի ճէպլէրիմի գարըշտըրտը, հալպու քի պագտըմ քէսէմ զիւյիւրալէր չիֆթիլիկ. լաքին օ բարչայը գաբա։ Էլհասը չէօյլէ տէօքմէ գըեաֆէթ քէօյտէ իսկէլէեէ տօղրու պօյլայըպ, Պիւյիւք-տէրէեէ պիր պիլէթ ալըպ, քէնտիմի պիր ազ տա ահքեամա ալըշտըրտը։ Պիլէթճի տիր պէնի պէքլէթմէսին տէյի, հէմէն ուղագտան գօչուպ, պիլէթիմի զըմպալայարագ, էֆէ՛նտիմ, կիւնէշտէ եանմայասընը, չէօյլէ պուեուրուն, չիմտի վաքօրընը կէլիր, տէտի. (վաքօր տէյիլ տէ, վաքօրընը, կէօյա պէնիմ իմիշ)։ Մէվգը պիլէթի էլիմիզտէ salle d'attente ա կիրտիք. պագտըմ բէրի բէյքէրանտէն իքի տիլպէր եիզիւմէ պիր խօշ ատֆը նիկեահ գըլըպ, նիմ թէպէսիւմ տախի իյլէտիլէր. օթուրմամ իչին տէ պիր իքի զաթլէր եէր վէրտիլէր։

Վաքօր կէլտի, պինտիք, բիւզկեար տէրսէն, չէօյլէ իւֆիւր իւֆիւր էսիյօր, պէնտէքի տէօքմէ գալըպ տա էթրաֆը եագըյօր. հէր քէս տէյիլ իսէ տէ չօգլարը զանն իտէրսին քի պէնի պիր չէյ զանն իտիեօր։ Եանալագը Պէօյիւք տէրէյէ. կաղինօյա կիրտիմ. կարսն տա հէմէն օմուզունտաքի բէյկիր իլէ սըգը սըգը մէրմէրին թաշընը թէմիզլէյիպ, բէրատհլատըգտան սօնրա, պիր սանատալիէ օթուրաճագ եէրիմէ, պիր սանատալիէ ատագլարըմա, պիր սանատալիէ տէ ֆէսիմ իլէ չէմսիէմէ թագտիմ գըլարգտան սօնրա, դարշըմատա էլ բէնչէ տիվան տուրտու։ Հէրիֆ՝ պէնի, պանգնօթ բաքէթի ճէպինտէ կէզէն, թաղէ պիր միրատեէտի զանն իթթաի նվ իթթաի պիլմէմ, հասըլը պիր չօգ պիւքիւլտիւ, գըրըլտը, տէօքիւլտիւ։

Օթուրուր իքէն, պագարմ էֆէնտինին պիրի՝ վաքօր իլանընա պագըպ տուրույօր. — Պէյիմ, ազ միւսատտէ պուեուրմ՞ըմընը, տէտիմ։

— Աման էֆէնտիմ, իսթաղֆիրուլլա, արզույի ալինիզ նէ՞ տիր. ատէպ էնէճէ՞քմիսինիզ. չըգաճագմըսընը։

— Էֆքեարը ատիզանէմ՝ Գավաղա գատար կիթմէք տիր, իլանընըզը քէրէմ իյլէ՞ըմիսինիզ։

— Զահմէթ պույուրմայըն, պէյիմ, պէնտէնիզ արզ իտէյիմ. իչթէ էֆէնտիմ, պագըն պիր վաքօր վար սաաթ ալթըտա, քէօբրիւտէն հարէքէթ իտիյօր. եէտի պուչուղա վարմազ պուրատա օլուր։

— Թէչէքքիւր իտէրիմ։

— Իսթաղֆիրուլլա էֆէնտիմ, իսթաղֆիրուլլա։

Ուղաթմայըմ ազիզիմ, էվվէլքի բազար, հէր նէրէյէ աեագ պաստըմ իսէ, հէր թարաֆտա օլտուգճա մէտո ու բիտեէթ կէօրտիւմ։

ԻՐԻՆՃԻ ԲԷՐՏԷ

Իրթէսի սապահը գալգարգտա, պիզիմ հէր կիւնքի, օ պէնի պրագ ատյիպ տէ, պէնիմ տէ պիլաքիս պրագամայրպ, սըգը թութտուղում ճաքէթիմի, թիրիթէչմէքտէ օլան եէլէյիմի, լէքէսի պօլճա բանթալօնըմը, իհթիեար կէրտանընա պէնդէյէն պուրուղուգ պօյուն պաղըմը, պալամասը տա պօզուլմաեա պալամըշ օլան աեագ գապլարըմը կէլիչի կիւզէլ կիյինիպ, չէօյլէճէ չըգարմ եօլա։ Իտարէյէ էնիյօրում. ելինէ կիթտիք պիլէթիմիզի ալտըգ. իլք կիւնիւ օ գօչարագ պիլէթիմիզի զըմպալայան մէմուր՝ վաղիֆէսինտէ ասլա գուսուր իթմէտի իսէ տէ, իլք կիւնիւ, աման էֆէնտիմ, կիւնէշտէն եանմաեասընը, ֆիլան կիպի հալէրին գըվամը կէլմէտի. ելինէ կիրտիք salle d'attente ա, թէքբար էթրաֆտա պիր իքի տիլպէրլէր վար իսէ տէ, էվվէլճէ նիկեահ իլէ թէպէսիւմ տախի իտէնլէր՝ օ սապահ եիզիւմէ պագմայա պիլէ թէնէգզիլ իթմէտիլէր։ Վաքօրա կիրտիմ, օթուրաճագ պիր եէր արատըմ. գալապալըգ բէք չօգ. հալպու քի գուլունուղա եէր վէրմէք իչին եէրինտէն գըմըլտայաճագ քիմսէլէր եօգ։

Վաքօրտան չըգարգտա, պաչգա պիր մահէլէ կիթտիմ. պագտըմ հէր թարաֆ սըգը սըգը գաբալը. հավա սըճագ. օրատա օտաճըեա բէնչիրէյի աչմասընը բէճա իթտիկիմէ,

— Էլին սագամ մը տըր, տէտի։

— Շու սանատալիէնին օլսուն պիր ազ թօզունու ալըմըսընը, տէյի սիւալիմէ,

— Ազ եէ տէ պիր ուշագ թուբ, տէտի։

Հասըլը օն իքի սաաթ զարֆընտա հալէր պիւսպիւթիւն տէյիշտի. եազ իքէն գըշ կէլտի, զիրա հէր թարաֆտա սէօղէրին հավասը սօուտու։

ԻԻԶԻՒՆՃԻԻ ԲԷՐՏԷ

Ագշամ էվվէ կէլտիմ. կիւնուիղիւն սըճաղընտան վիճուա թուրղուլաշմըշ. ճաքէթի կէօմլէյի չըգարըպ, չէօյլէ օտատտա բէնչիրէնին էօնիւնտէ լինճէ պիր ֆանէլա իլէ օթուրմուշ հավա եուտար իքէն, էկէր, տէտիմ ֆիլքրիմտէն, վաքօր եանաշըր իքէն չէօյլէ իսկէլէնին իւզէրինտէ պուլունսամ, գաբթան՝ — Նէ՞ տուրույօրսուն, թագսանա պապայա հալաթը, տէյի պանա սաղլամ սիրքէլի սարմուսագլը պիր սիթէմ չէքճէճք տիր, զիրա չու հալիմտէ չիմաճբեա քէք պէնդէեօրում։

Նուսրէտտին հոճանընն՝ «Պույուր քիւրքիւմ, պույուր» տէտիկի՝ կիւնտէն կիւնէ զիհնիմտէ տօղրուլտու։

Էվվէլթ, իսթէր Պիզիարգ կիպի ազըլը օլ, ինթէր պէնիմ կիպի ազըլըզ օլ. լաթիֆէ պիր թարաֆ, պիր ազ պիչիմիճէ կէօսթէրիյ հէր հալտէ լազըմ. զիրա ալէմ՝ ինսանընն իչինի կէօրմէզտէն՝ տայիճա տըչընը կէօրմէքտէ տիր։

ԵԱՍԷՄԷՆ

Ասլթանլ, 5(18 օգոստոս 1903

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Ուսումնարանին Խնամակալութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու մեր յարգոյ Հասարակութեան թէ իւր 1903—4 ուսումնական տարին պիտի սկսի Երկուշաբթի, Սեպտեմբեր 1(14ին։

Այս առթիւ հարկ կը զգայ յայտարարելու թէ իւր ուսումնական ծրագիրը մասնաւոր խնամքով բարեփոխած է զայն աւելի օգտաւէտ ընելու համար ընդհանրութեան և աւելի համաձայն մեր հասարակութեան պահանջից։

Սոյն ծրագրին համեմատ Ուսումնարանին շրջանը վեցամեայ է, երեք երկամեայ ընթացքներէ բաղկացեալ, այսինքն Խոնարհագոյն, Միջին և Բարձրագոյն։ Իւրաքանչիւր ընթացքին աւարտելուն՝ յատուկ վկայագիր մը պիտի արուի աշակերտին, մասնաւոր քննութենէ մ՚ետքը։

Ուսումնարանիս Բարձրագոյն Վկայագիրը ստացող աշակերտք կարող պիտի ըլլան թէ՛ մայրաքաղաքիս առեւտրական և սեղանաւորական հաստատութեանց մէջ մտնել, և թէ՛ Ֆրանսայի Վաճառականութեան, Արուեստից և Երկրագործական վարժարաններուն մէջ ընդունուիլ։ Այն աշակերտներուն համար որ սահմանեալ են Համալսարանական բարձրագոյն ուսմանց հետեւելու, ինչպէս են բժշկական, իրաւագիտական, գիտութեանց, դպրութեանց և այն., Ուսումնարանս յաւելուածական ընթացք մըն ալ ունի, որուն մէջ կ՚աւանդուին իւրաքանչիւր ճիւղին կարեւոր եղած ուսմունքն։

Ուսումնարանին խոնարհագոյն կարգին մէջ ընդունուելու անպատրաստ աշակերտաց համար, լաւ կազմակերպութեամբ Նախակրթական ընթացք մ՚ալ հաստատուած է։

Խնամակալութիւնը փափաքելով ուսումնասէր ընտանեաց դիւրութիւն ընծայելու, աշակերտաց ընդունելութեան պայմաններն աւելի դիւրամատոյց ըրած է, այս առաջիկայ դպրոցական տարիէն սկսեալ։

Մասնաւոր տնօրէնութեամբ մը Ուսումնարանը կ՚ընդունի նաեւ այն արտաքին աշակերտները, որոնք իրենց ուսումնական ընթացքը աւարտել կը փափաքին, միայն Ուսումնարանին յաւելուածական ընթացքին դասերուն հետեւելով։

Ուշիմ՝ բայց աղքատիկ տղայքն Ուսումնարանիս օգուտներէն չզրկելու համար, Խնամակալութիւնը որոշած է ձրիաբար ընդունիլ, իրենց վարքովն ու աչխատասիրութեամբը վկայեալ 10 աշակերտներ, որ առ նուազն Ուսումնարանին Խոնարհագոյն դասընթացքին հետեւելու կարող են։ Այս նպատակաւ մրցանք մը հաստատուած է, որուն կրնան մասնակցիլ ամէն փափաքողները։

Ծնողք կրնան այժմէն իրենց որդիները արձանագրել տալու համար, դիմել Ուսումնարանիս Տնօրէնութեան, Բերա, Եէչիլ փողոց, թիւ 1, ամէն Չորեքշաբթի և Հինգշաբթի առաւօտները մինչեւ կէսօր։

Բերա, 1(14 Օգոստոս 1903

Խնամակալութիւն
Ս. Գր. Լուսաւորիչ Ուսումնարանի

ԲԱՆԿԱԼԹԻՏԷ

ՎԻԵՆՆԱ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՄԷՔԹԷՊԻ

47 ՆՃԻ ՍԷՆԷ

Իշպու մէքթէպ՝ 1857 տէ թէէսսիս օլունմըշ տըր. մագսէտի՝ թալէպէյէ պիր թէրպիէյի մէզհէպիյէ, ախլաղիյի վէ Ֆէնճիյէ իթասընտան իպարէթ տիր։ Մէքթէպին իտարէսի՝ Վիէննա Մխիթարեանլարը եէսինտէ պուլունըպ, հէյէթի մուալլիմին (corps enseignant) Մխաքանլարատան վէ շահատէթնամէլի խարիճի մուալլիմէրտէն իպարէթ օլուպ, պու սէնէ 24 քիշիտէն միւրէքքէպ օլաճագ տըր։ Տէրս բրօկրամը՝ չիմտիքի իքինճի սընըֆ մէքթէպլէրէ (école secondaire moderne) մախսուս վէ Ալման բէյլ մէքթէպի (Realschule) բրօկրամընա մութապըգ տըր. լաքին պու բրօկրամ միւմքին մէրթէպէ իհթիյաճաթը մահալլիյէ ույատուրուլմուշ տըր։ Իշպու մէքթէպին միւատէթի թահսիլիէսինի իքմալ իտէն չակիրտան՝ քէմալը սուհուլէթլէ վէ պիլա իմթիհան էվրօքանը հէր պիր իւլումը ալիյէ մէքթէպինէ կիրէրէք, թահսիլէ սեվամ իտէպիլիրլէր, (նասըլ քի Վիէննատա, Զուրիցերիատա վէ սայիր պազը չէհիրլէրէ օ միսիլլու թալէպէմիզ վար տըր), վէ եախսա թիճարէթէ թէէպպիւս իտէպիլիրլէր։ Թէտրիս օլունան լիսանլար՝ Էրմէնիճէ, Թիւրքճէ, Ֆրանսըզճա, Ալմանճա, վէ (սօն սէնէլէ) Ինկիլիզճէ տիր։ Ֆըրանսըզճայը բրաբիզ իլէ էոյրէնմէք իչին չակիրտան տարմա մէզքիւր լիսանը թէքէլլիւմ իմմէկէ մէճպուր տըրլար։ Շակիրտան իւզէրինտէ Ֆրանսըզ Մարիսքլէր իճրաի նէզարէթ իտէճէքլէր տիր. պունլարը Իտարէ՝ խասսէքեն Բարիստէն ճէյլպ իքմիշ տիր։ Պու սէնէ պունլարըն միգտար 5 պալիկ օլաճագ տըր։ Հէր այ էպէվիյնէ մուգայէսէլի այլըգ պիր ճէվվէլ (Համեմատական ամսացուցակ) կէօնտէրիլիպ, պունտա չակիրտին ախլէազճա վէ սէրսճէ տէվալի վէ պէհէր տէրսէտ ալարը նօրլար թէֆէրրուաթլա գայտ ու իշարէթ օլունուր։ Պու մէքթէպ՝ վասի վէ բէք չօգ աղաճը պուլունան պիր պաղչէ սէրուինինտէ օլուպ, քէնտիսինէ մախսուս հէքիմ վէ էճզախանէսի տախի վար տըր։ 1903—1904 սէնէի թահսիլիյէ Սեպտ. 1)14ենճի բազար իրթէսի կիւնիւ պաչլատաճագ տըր։ Մէքթէպէ գապուլ իմթիհանլարը՝ Օգոստ. 29 վէ 30տա իճրա օլունաճագ վէ Սեպտ. Ձտէն իթիպարէն սէրսլէրէ մուհթաղամէն պաչլատաճագ տըր։ Մէքթէպին պէչինճի բարօրթօսու նէչը իսիմիշ տիր։ Մէքթէպ հագգընտա մալիւմաթը մուֆասսալէ ալմագ իսթէեէն՝ մէքթէպ Իտարէսինէ՝ Բազար իրթէսի, Ճումա վէ Ճումա իրթէսի կիւնլերի միւրաճաաթ իսէպիլիր։

Սէնէլիք պէտէլի, հէր մէսարիֆ տախիլ օլարագ ; կիճէլիլէր իչին 30 լիրաի օսմանի ։ Կիւնտիւզլիլէր իչին 20 լիրաի օսմանի վէ Խարիճլէր իչին 10 լիրաի օսմանի տիր։

ՄԻԻՏԻՐ
Հ. ԳԱԲՐԻԷԼ Վ. ՄԷՆԷՎԻՇԵԱՆ
Տերիսատէք, Բանկալթի
P. GABRIEL Dr MÉNÉVICHIAN
Constantinople, Pancaldi

ՕՍՄԱՆԼԸ ՊԱՆԳԱՍԸՆԸՆ

Գալաթա, Պէյօղլու վէ Իսթանպօլ իտարէխանէլէրի՝ էֆրէնճի սեպտեմբեր 1ինճի սալը կիւնիւ թաթիլ օլունաճագլար տըր։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ ՊԱՆԳԱՍԸՆԸՆ

Գալաթա, Պէյօղլու վէ Իսթանպօլ իտարէխանէլէրի՝ էֆրէնճի սեպտեմբեր 1ինճի սալը կիւնիւ թաթիլ օլունաճագլար տըր։

ՕՍՄԱՆԼԸ ՊԱՆԳԱՍԸ

1903 Մայիս 31 Պիլանչօսու

ՄԱԹԼՈՒՊԱԹ

		Օսմ. Լր.	
Էհտամ—Սէրմայէտէն ախզ օլունմամըշ էհտամ		5,500,000	
Սանտըգ	Իսթանպօլտա	1,896,733	58
	Շիւպէլէյտէ	460,635	49
Ինկիլիզ, Ֆրանսըզ վէ Ալման տէվլէթ էհտամը		1,466,879	92
Ալընան տիկէր թահվիլաթ		2,524,711	80
Ճըզտանտա գամպիօլար		1,727,958	15
Խաղինէի Հիւմակեունըն հիսապաթը ճարիէսի		2,042,869	50
Միւխթէլիֆ հիսապաթը ճարիկ		3,941,341	60
Էհտամ վէ էմթիաա իւզէրինէ իգրազ օլունան մէպալիղ		4,405,820	45
Էմլաք վէ էշեա		284,435	94
Միւթէնէվիա		125,107	93
		24,376,494	36

ՏԻՒԵՈՒՆԱԹ

	Օսմ. Լր.
Սէրմաեէ	11,000,000
Թէտավիւլատէքի պանգնօթ	1,313,804
Էօտէնէճէք գամպիօ	975,229 26
Մուայէնէ վասէլի տէքօղիթօ	1,345,610 35
Միւխթէլիֆ հիսապաթը ճարիէ	8,130,905 96
Էօտէնէճէք թէմէթթիւ	5,177 35
Իհթիեաթը նիզամիէ	807,163 94
Միւթէնէվիա	798,603 50
	24,376,494 36

Ասլընա մուբայրգ օլտըղը բաստիգ օլունըր
Մուհասէպէ միւտիրի — Օ. ՊՐԱՆՏ
Միւտիրի ուս. մուավ. նամբնա — Միւտիրի ուսումի նամբնա
ՎԱԼԹԷՐ ՄԱԼԹԱՍ — Ա. ՆԻԱՍ

ԴԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱԱԸ

Լոնտրա ուսումի	Ղ.	34 3—
Բուսմէլի շրմէնտաֆէրի	Ֆր.	121 12—
Թահվիլաթը միւամթազէլ	Օսմ.	505 50

Սահիպի իմթիեազ վի մէսուլը դագէրա
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՅԵԱՆ